

ikke kan forlange, at Følketirken skal taale andre religiøse Ceremonier paa dens Kirkegaard, antager jeg, at den ærede Minister ikke har ment rigtig, hvad han sagde, eller at han under alle Omstændigheder ikke har gennemtænkt det. Kan man ikke forlange saa meget af Følketirken, at den skal finde sig i andre religiøse Samfunds Ceremonier ved Begravelser paa Kirkegaardene, saa bliver det endnu urmeligere at stille den Fordring til Følketirken, at den i det hele offentlige Liv skal finde sig i, at der eksisterer andre religiøse Samfund ved Siden af den. Kan Følketirken taale — og den taaler det jo for Øjeblikket uden at gøre noget Forsøg paa at faa dette Forhold forandret —, at der i Livet, som det ledes til dagligdags, er andre religiøse Samfund i Landet, saa synes jeg ikke, at det er saa forstrækeligt for Følketirken at taale, at disse Medlemmer af andre religiøse Samfund sit Lov til at begrave deres døde med de for dem egne religiøse Ceremonier. Nu oplufter den ærede Minister, at Følketirken har været saa venlig at tillade, at Metodister og reformerte Præster kaste Jord paa deres døde paa Følketirkens Kirkegaard. Den ærede Minister opfattede det aabenbart som en stor Indrømmelse, at disse Præster maatte kaste Jord paa en afdød. Vi have altsaa faaet den Oplysning, at naar der her i Landet dør en Katolik, og der kommer en katolsk Præst for at overvære Begravelsen, maa denne Præst ikke en Gang kaste Jord paa sin afdøde Medborger, og ganske paa samme Maade forholder det sig med Jøderne. Den jødiske Begravelsesceremoni bestaar deri, at der ved Graven bliver oplæst paa Hebraisk en af Davids Salmer og nogle Skriftprog af det gamle Testamente. Det kan altsaa Følketirken heller ikke taale, bliver udført paa dens Kirkegaard. Følketirken, som selv vedtender sig Davids Salmer og hele det gamle Testamente som en inspireret Bog, og sætter det i Klasse med det nye Testamente, kan ikke taale, at der ved et jødisk Lig bliver oplæst disse Stykke af det gamle Testamente paa Hebraisk! — Jeg kunde have lyst til, som det undertiden falder i min Lod, at tage Præsterne noget i Forvar overfor den ærede Kultusminister. Den ærede Minister sagde nemlig, at det kunde ikke genere Præsterne at tage Del i den Ceremoni, som man kunde forlange af Følketirkens Præster, nemlig at de skulde kaste Jord paa, og saa sagde den ærede Minister, at det kunde jo være Præsterne lige meget, naar de brugte Jordpaafæstelsesformularen, enten den, der var død, troede paa det eller ikke. Jeg tror, at det er en ganske fejlagtig

Opfattelse af den Følelse, som Præsten har, naar han staar og kaster Jord paa et Lig. Det er virkelig ikke Præsten ligegyldigt — og det antager jeg heller ikke, var den ærede Ministers Mening — om det er et træende Menneske eller et ganske vantro Menneske, han kaster Jord paa. Men dernæst sagde den ærede Minister, at Præsterne kunde sagtens blive fri for at holde Tale. Det viser blot, at den ærede Minister selvfølgelig ikke er saa godt inde i de Forhold som dem, der have haft med det at gøre. Det er nemlig meget vanskeligt for dem at blive fri derfor. Der er to Maader, hvorpaa de kunne blive fri. Den ene nævnte jeg ikke for, fordi det er en saadan, som Præsten ikke kan benytte sig af, nemlig den, at han kan blive ved at strue Betalingen op saa længe, til den vedkommende siger, at saa meget vil han ikke give. Det kan Præsten gøre, men det er et Middele, han selvfølgelig ikke vil benytte sig af. Den eneste praktiske Maade er altsaa den, at Præsten kan sige, at han ikke har Tid. Efter Lovgivningen er det jo egentlig den eneste, og det kan han jo i Reglen ikke sige med god Samvittighed. Naar der altsaa kommer et Menneske, der gerne vil have holdt en Tale over en afdød, saa maa Præsten holde den, selv om den paagældende afdøde har været nok saa ugudelig, og selv om Præsten nok saa nødig vil. Enhver, der kender Forholdene paa Landet, vil vide, at det vil blive betragtet som en frygtelig Skandale, naar Præsten vilde sige at han ikke vilde holde nogen Tale over den afdøde. De fleste Bønder paa Landet vilde betragte det som en personlig Fornærmelse, ikke alene mod den afdøde, men ogsaa mod den afdødes Slægt, og det kan man ogsaa meget godt forstaa, det vilde ogsaa jeg og formodentlig de allerfleste af os betragte som en personlig Fornærmelse. Det er altsaa meget vanskeligt for Præsterne at blive fri. — Hele det juridiske Spørgsmaal, hvem Kirkegården tilhører eller ikke tilhører, skal jeg ikke inklade mig paa, og Spørgsmaalet om Gæstfriheden er ogsaa blevet saa tilbørlig drøftet, at jeg ikke behøver at inklade mig derpaa. Dog skal jeg med Hensyn til det sidste Spørgsmaal tillade mig at bemærke, at hvis det altsaa kun beror paa Gæstfrihed fra Følketirkens Side, naar Medlemmer af andre Trossamfund blive begravede paa Følketirkens Kirkegaard, forekommer det mig virkelig, at være Statens Blikt paa en eller anden Maade at staffe Borgerne en Begravelsesplads, hvor de ikke alene nyde denne Ret som en Slags Gæstfrihed, men hvor de virkelig have Ret til at blive begravede. — Hvad Lighæren-